

FORB / NORFORB – BẢN TIẾNG VIỆT

7

Nội dung của Tự do Tôn giáo hay Tín ngưỡng - Phản kháng vì lương tâm

Tự do tư tưởng và lương tâm được điều 18 của Công ước Quốc tế về các Quyền Dân sự và Chính trị bảo vệ, cùng với tôn giáo và tín ngưỡng. Như thế quyền phản kháng vì lương tâm là bộ phận của tự do tôn giáo hay tín ngưỡng.

Phản kháng vì lương tâm có nghĩa từ chối một việc gì mà mình bắt buộc phải làm, vì nếu thực hiện sẽ vi phạm chính lương tâm hay tôn giáo tín ngưỡng của mình.

Những việc mà người ta viện dẫn đến quyền khước từ, ví dụ khi bị bắt buộc phải thi hành quân dịch, tuyên thệ, chấp nhận truyền máu hoặc tham gia một số thủ tục y khoa. Hình thức phản kháng vì lương tâm duy nhất được ghi trong các tài liệu LHQ là quyền từ chối quân dịch. Và không được nhắc tới trong các công ước đính ký kết pháp lý của LHQ hay Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền. Tuy nhiên, lại được nhắc tới trong lời Bình luận Tổng quát 22 của Ủy ban Nhân quyền LHQ. Đây là tài liệu của các chuyên gia nhân quyền giải thích cho các quốc gia phải hiểu như thế nào về điều 18 của Công ước Quốc tế về các Quyền Dân sự và Chính trị. Ủy ban kết luận rằng điều 18 ủng hộ quyền phản kháng vì lương tâm khước từ quân dịch, nếu hành động giết người trái ngược nghiêm trọng với tự do lương tâm và quyền bày tỏ tôn giáo hay tín ngưỡng của mình.

Nhiều quốc gia công nhận quyền này, và đề nghị một số dịch vụ quốc gia thay thế hay được miễn. Nhưng vẫn có một số quốc gia bỏ tù những ai từ chối quân dịch vì lý do tôn giáo hay đức tin hoà bình. Nhân chứng Giê-hô-va là nhóm tôn giáo bị ảnh hưởng nặng nhất vì vấn đề này. Ví dụ ở Nam Hàn vào tháng 12 năm 2016, có 389 tín đồ Nhân chứng Giê-hô-va bị ở tù do phản kháng vì lương tâm.

Theo cơ cấu Nhân quyền LHQ, các dịch vụ phi quân sự thay thế cần thiết lập dành cho tất cả những người phản kháng vì lương tâm, không được phân biệt

đối xử. Và bất cứ ai bị thi hành quân dịch phải được tiếp cận thông tin về quyền phản kháng vì lương tâm, và bằng cách nào yêu sách quyền này. Người bị bắt đi lính và kẻ tình nguyện phải được quyền chống kháng trước khi hoặc trong thời gian bị kêu gọi quân dịch.

Ngoài việc phản kháng vì lương tâm như khước từ quân dịch, những hình thức phản kháng vì lương tâm khác thường cũng được thừa nhận ở cấp quốc gia. Đa số liên hệ với việc chăm sóc sức khỏe, ví dụ các bà đỡ hay y sĩ từ chối nạo thai. Trong một vài quốc gia, việc phản kháng vì lương tâm liên quan tới việc cưới hỏi giữa những người cùng giới tính. Nhiều khi các vấn đề khó khăn về những quyền này gây ra tranh chấp, ví dụ quyền phản kháng vì lương tâm mâu thuẫn với quyền phụ nữ hay luật chống đối phân biệt đối xử.

Hiện tại, chưa có tiêu chuẩn luật pháp quốc tế rõ ràng cho sự phản kháng vì lương tâm. Thực tế, vấn đề này còn gây nhiều tranh cãi.

Sau đây là ba loại lý luận bạn thường nghe:

Một số người biện luận rằng phản kháng vì lương tâm là một phần tuyệt đối của quyền được theo một tôn giáo hay tín ngưỡng, không thể nào giới hạn. Họ cho rằng nếu làm theo lương tâm thì chẳng bao giờ phải bị trừng phạt hay tổn tiền. Dù sao, không thể nào vừa là một người chân thành theo chủ nghĩa hoà bình vừa là một người lính, cho nên việc bắt buộc những người theo chủ nghĩa hoà bình đi lính là vi phạm quyền nội tâm và tuyệt đối của họ có một tôn giáo hay tín ngưỡng.

Một số người khác đồng ý đây là quyền tuyệt đối, nhưng cho rằng hoàn cảnh ảnh hưởng tình thế. Theo họ thì kẻ bị bắt đi lính, người tù hay ai khác không chọn lựa hoàn cảnh của mình, không bao giờ bị bó buộc vì phạm lương tâm của mình. Nhưng với ai tự nguyện đi xin việc làm, được tự do bỏ việc, thì không thể nào trông chờ người chủ tự động tạo điều kiện thích hợp với lương tâm họ. Nói cách khác, chọn lựa hành động theo lương tâm mình thường phải trả giá đắt.

Và những người khác biện luận rằng phản kháng vì lương tâm là một hành động, và vì thế là một cách bày tỏ lương tâm, tôn giáo hay tín ngưỡng. Bày tỏ có thể bị giới hạn, nhưng chỉ khi nào cần thiết để bảo vệ quyền và tự do của người khác, sức khỏe, trật tự hay đạo đức công cộng. Liên quan đến phản kháng vì lương tâm từ chối quân dịch, điều quan trọng cần nhớ là an ninh quốc gia không là điều kiện chính đáng để giới hạn tự do tôn giáo hay tín ngưỡng.

Các chuyên gia pháp lý bất đồng về các quan điểm nêu trên, chẳng có ý kiến nào được họ đồng tình.

Nói tóm, qua phim này chúng ta đề cập đến sự phản kháng vì lương tâm. Phản kháng vì lương tâm là quyền từ khước làm chuyện mà theo thường lệ bạn phải thực hiện. Quyền phản kháng vì lương tâm như từ chối quân dịch được luật nhân quyền quốc tế bảo vệ. Nhiều quốc gia thừa nhận quyền này, nhưng cũng có quốc gia bỏ tù các kẻ phản kháng vì lương tâm. Nhiều quốc gia cũng chấp nhận các hình thức khác của phản kháng vì lương tâm ở cấp độ quốc gia. Tuy nhiên, các quyền này còn gây nhiều tranh cãi, trong khi chủ đề này chưa được luật quốc tế phát huy.

Bạn có thể tìm thấy nhiều thông tin về vấn đề quyền phản kháng vì lương tâm và các văn kiện nhân quyền liên quan, trong tài liệu huấn luyện trên trang Web.

Bản quyền: SMC 2018